

Tanterv

Tárgyfajta	Kód	Tantárgymegnevezés	ea + gy	fz	kr	Előtanulmányi követelmény
Építési anyagok, szerkezetek, eljárások	SGYMKOM7252XL	Talajmechanika, alapozás, mélyépítés	28	V	7	-
	SGYMKOM7171XL	Építéstechnológia I. <i>Zsaluzások, betonmunkák</i> <i>Kőműves, befejező és szakipari munkák</i> <i>Épületgépészet</i>	32	V	8	-
	SGYMKOM7263XL	Tartószerkezetek <i>Műtárgyépítés</i>	28	V	7	-
	SGYMKOM7182XL	Építéstechnológia II. <i>Fa- és acélszerkezetek</i> <i>Épületfelújítások</i>	32	V	8	-
	SGYMKOM7194XL	Építéstechnológia III. <i>Építőanyagok</i> <i>Települési közműépítés</i> <i>Munkavédelem</i> <i>Környezetvédelem</i>	24	V	6	-
	SGYMKOM7301XL	Vezetési ismeretek <i>Vezetés-módszertani tréning</i> <i>Vezetői magatartás</i> <i>Kommunikáció</i>	24	F	6	-
Szervezési, vezetési ismeretek	SGYMKOM7212XL	Időbeli organizáció <i>Építőipari gépek</i>	32	V	8	-
	SGYMKOM7201XL	Építésvezetés	24	V	6	-
	SGYMKOM7233XL	Projektmenedzsment	28	V	7	-
	SGYMKOM7294XL	Vállalkozásvezetés <i>Minőségirányítás</i> <i>Üzleti etika</i>	36	F	8	-
	SGYMKOM7221XL	Jogi alapismeretek <i>ARGE-céltársulások</i>	24	V	6	-
Gazdasági alap-ismeretek	SGYMKOM7162XL	Előkalkuláció, árképzés	24	V	6	-
	SGYMKOM7143XL	Ajánlatkészítés <i>Tendereljárások</i> <i>Biztosítások</i>	24	V	6	-
	SGYMKOM7151XL	Általános gazdasági ismeretek <i>Adózási ismeretek</i> <i>EU-ismeretek</i>	24	V	6	-
	SGYMKOM7273XL	Vállalati gazdálkodási ismeretek I.	24	V	8	-
	SGYMKOM7284XL	Vállalati gazdálkodási ismeretek II. <i>Marketing</i>	28	V	7	-
	SGYMKOM7244XL	Szakdolgozat	4	A	10	-

A kreditpontok a jelzett tantárgyakra együttesen értendők. 1 kreditpont 30 óra összmunkát (kontakt + otthoni) jelent.

e: előadás **gy:** gyakorlat **kr:** kreditpont **fz:** félévzárás **F:** folyamatos számonkérés **V:** vizsga (kollokvium, beszámoló) **A:** aláírás

ÉPÍTŐMESTER SZAKMÉRNÖKI SZAK

		1. félév	2. félév	3. félév	4. félév		
FÉLÉVENKÉNTI ÓRASZÁM	4	ÉPÍTÉSTECHNOLÓGIA I. (Zsaluzások, betonmunkák) (Kőműves, befejező és szakipari munkák) (Épületgépészet) SGYMKOM7171XL 32/V/8	TALAJMECHANIKA, ALAPOZÁS, MÉLYÉPÍTÉS SGYMKOM7252XL 28/V/7	TARTÓSZERKEZETEK (Műtárgyépítés) SGYMKOM7263XL 28/V/7	ÉPÍTÉSTECHNOLÓGIA III. (Építőanyagok) (Települési közműépítés) (Munkavédelem) (Környezetvédelem) SGYMKOM7194XL 24/V/6	4	FÉLÉVENKÉNTI ÓRASZÁM
	8					8	
	12					12	
	16					16	
	20					20	
	24					24	
	28					28	
	32					32	
	36	VEZETÉSI ISMERETEK (Vezetés-módszertani tréning) (Vezetői magatartás) (Kommunikáció) SGYMKOM7301XL 24/F/6	ÉPÍTÉSTECHNOLÓGIA II. (Fa- és acélszerkezetek) (Épületfelújítások) SGYMKOM7182XL 32/V/8	PROJEKTMENEDZSMENT SGYMKOM7233XL 28/V/7	VÁLLALKOZÁSVEZETÉS (Minőségirányítás) (Üzleti etika) SGYMKOM7294XL 36/F/8	36	
	40					40	
	44					44	
	48					48	
	52	ÉPÍTÉSVEZETÉS SGYMKOM7201XL 24/V/6	IDŐBELI ORGANIZÁCIÓ (Építőipari gépek) SGYMKOM7212XL 32/V/8	AJÁNLATKÉSZÍTÉS (Tendereljárások, biztosítások) SGYMKOM7143XL 24/V/6	VÁLLALATI GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK II. (Marketing) SGYMKOM7284XL 28/V/7	52	
	56					56	
	60					60	
	64					64	
	68	JOGI ALAPISMERETEK (ARGE-céltársulások) SGYMKOM7221XL 24/V/6	ELŐKALKULÁCIÓ, ÁRKÉPZÉS SGYMKOM7162XL 24/V/6	VÁLLALATI GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK I. SGYMKOM7273XL 24/V/8	VÁLLALATI GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK II. (Marketing) SGYMKOM7284XL 28/V/7	68	
	72					72	
	76					76	
	80					80	
84	JOGI ALAPISMERETEK (ARGE-céltársulások) SGYMKOM7221XL 24/V/6	ELŐKALKULÁCIÓ, ÁRKÉPZÉS SGYMKOM7162XL 24/V/6	VÁLLALATI GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK I. SGYMKOM7273XL 24/V/8	SAKADOLGOZAT 4/A/10	84		
88					88		
92					92		
96					96		
100	ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI ISMERETEK (Adózási ismeretek) (EU-ismeretek) SGYMKOM7151XL 24/V/6				100		
104					104		
108					108		
112					112		
116					116		
120					120		
124					124		
128					128		

Órasz.	128	116	104	92	440
Kredit	32	29	28	31	120
Vizsga	4	4	4	2	14
Félévk.	1	0	0	1	2
Aláírás	0	0	0	1	1

TANTÁRGYI PROGRAMOK

AJÁNLATKÉSZÍTÉS

24/V/6

Cél, program: Esettanulmányok az ajánlatkészítés elvének és gyakorlatának megismertetésére. Vállalati ármunka a profitmaximum elve alapján, versenyképes ajánlat feltételeinek kidolgozása. A tantárgyon belül a hallgatók megismerik az építési tevékenység szabályozását, (építési törvény, műszaki ellenőri tevékenységről szóló törvény) a közbeszerzési eljárások fajtáit, alkalmazási lehetőségeit, a *tendereljárások* lebonyolításának lépéseit, a tervpályázatok, a nemzetközi versenytárgyalások eljárásait, a FIDIC-szerződéskötés feltételeit.

A *biztosítások* c. modulban az építési és egyéb vállalati tevékenységhez kapcsolódó kockázatok felismerése, mérséklésük lehetőségei, biztosítások fajtáinak (felelősség-, vagyon-, szállítmány- és baleset-) áttekintése, alapvető kárrendezési ismeretek elsajátítása az oktatás célja.

Ajánlott irodalom: DESSEFFY ANNA – VÁRDAY GYÖRGY: *A módosított közbeszerzési törvény gyakorlati alkalmazása*. II., bővített kiadás. Századvég Kiadó, Budapest, 2001. (TERC)

ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI ISMERETEK

24/V/6

Cél, program: Az általános gazdasági ismeretek c. tantárgyban a korábbi tanulmányok során megszerzett ismeretanyag felrészítése, rendszerezése, kiegészítése történik oly mértékben, hogy az építőmester képzés során felmerülő közgazdasági alapfogalmak és mechanizmusok a továbbhaladás érdekében ismertnek tekinthetők legyenek.

Az *adózási ismeretek* c. modulban az oktatási cél: az építőmester mint a vállalkozás vezetője ismerje az adózási alapfogalmakat, a vállalkozást érintő adófajtákat, költségvetési támogatások rendszerét, a vállalati tervezéshez (költségkalkulációhoz) szükséges mértékben ki tudja számolni a vállalkozás által befizetendő adók és adójellegű kötelezettségek mértékét. A hallgatók rövid összefoglalást kapnak a tárgyhoz kapcsolódó legfontosabb és aktuális *EU-ismeretekről* is.

Ajánlott irodalom: DELINÉ PÁLINKÓ ÉVA – SOLT KATALIN – SZABÓ MÁRTA: *Gazdasági alapismeretek*. EKTF Liceum Kiadó, Eger, 1997.

ELŐKALKULÁCIÓ, ÁRKÉPZÉS

24/V/6

Cél, program: költségtudatosan gondolkodni, cselekedni. A svájci építőmester-képzés elméleti és gyakorlati anyagait felhasználva, a magyarországi viszonyokra adaptálva ismerteti a tananyagot. A ma leggyakrabban használt módszer, a pótlékolt előkalkuláció alkalmazásával, az építőmesteri munkák szerkezetépítés témakörben szakmai táblázatok, segédletek alkalmazásával az árképzési prioritások figyelembevételével képez árat.

Ajánlott irodalom: CHIKÁN ATTILA: *Vállalat-gazdaságtan*. KJK Aula Kiadó, Budapest, 1995. / BEDŐ – IVANYOS – TOMCSÁNYI – VÁRDAY: *Vállalkozások gazdaságtana*. Perfekt Kiadó, Budapest, 1994. / CSANÁDI ÁRPÁD: *Vállalkozások pénzügyei*. KJK, Budapest, 1992.

ÉPÍTÉSTECHNOLÓGIA I.

32/V/8

Cél, program: Megoldások, eszközök és erőforrások alkalmazási lehetőségeinek olyan mértékű ismerete, mely lehetővé teszi a feladatok optimális megvalósítását, ellenőrzését. Az építőmester alapvető szakmai ismeretanyaga, melyre alapozottan az építési eljárások szintézisét, teljes körű és felelősségű illesztését el tudja látni. Ezzel a vállalkozás szakmai feladatainak teljes felelősségű ellátására képes. A téma sokirányúságának tudatában a tárgy csak a súlypontinak tekintett témakörökkel foglalkozik. Az 1. szemeszterben a *zsaluzások, betonmunkák*, valamint a *kőműves, befejező és szakipari munkák* témaköre kerül áttekintésre.

Ajánlott irodalom: KOVÁCS IMRE: *A hatályos építési előírások gyakorlati lexikonja*. Verlag Dashöfer, 2000-2001. / WIESNER GYÖRGY: *Szárazépítési kézikönyv*. Gyorsjelentés Kiadó Kft., 1999.

ÉPÍTÉSTECHNOLÓGIA II.

32/V/8

Cél, program: Megoldások, eszközök és erőforrások alkalmazási lehetőségeinek olyan mértékű ismerete, mely lehetővé teszi a feladatok optimális megvalósítását, ellenőrzését a *fa- és acélszerkezetek* kivitelezése, illetve a szakipari munkák és az *épület-felújítások, műemlék-helyreállítások* során. A téma sokirányúságának tudatában a tárgy csak a súlypontinak tekintett témakörökkel, esettanulmányokkal foglalkozik. Az *épületgépészeti* modul a szerelőipari tevékenységet vizsgálja az építőmester szempontjai szerint. Fokozott figyelmet fordít a szerelőipar építési folyamatba való integrálására, súlypontinak tekinti az ebből adódó feladatok időben való felismerésének és a szükséges intézkedések meghozatalának tárgyalását. A munka-előkészítési folyamat áttekintése is megtörténik. Bemutatásra kerülnek mindazon tárgyi ismeretek, melyek az építőmester munkájával kapcsolatosak, amelyekkel vállalkozásai során találkozhat.

Ajánlott irodalom: VAJDOVICH GYÖRGY: *Épületgépészeti minőségellenőrzés*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1986.

Cél, program: Az *építőanyagok* területén a hallgató a feltételezett alaptudás mellé új anyagismeretet szerez, mely-lyel nemcsak a műszaki feltételeknek, hanem az ökológiai és a gazdasági feltételeknek is megfelelő építőanyagot tudja kiválasztani, különös tekintettel az anyagok tartóssági problémáira. A *munkavédelem* modul célja az alapfogalmak megismerése mellett a jogszabályi háttér összefüggéseinek, a munkavédelem költségérzékenységének és a munkavédelem oktatás (biztonságtudat, felelősségtudat, biztonságos munkavégzés iránti igény) szerepének feltárása valamint a munkavédelmi eszközök bemutatása. A *környezetvédelem* modulban az általános szabályok megismerése mellett a környezetvédelem törvényi háttérének és a környezetvédelmi technikák alkalmazási lehetőségeinek bemutatása és oktatása a cél. A tárgy foglalkozik még a *települési közműépítés* témakörével is.

Ajánlott irodalom:

ÉPÍTÉSVEZETÉS

24/V/6

Cél, program: Napjainkban a kivitelezési tevékenység folyamatosan növekvő követelményt támaszt az érintett műszaki vezetőkkel szemben. A vezető számára az építésnapló-vezetés kötelezettségénél is fontosabb az építések nyereségességét támogató új „irányítási-dokumentálási” (jelentési) mechanizmus bevezetése, működtetése. Ez a folyamat egyben elvezet az építési controllinghoz. Növekvő jelentőséget kap a felmérési tevékenység is, mert nem csak az egységáras szerződés számlázási alapfeltételként tarthatjuk számon, hanem az általános munkák mérhetőségének alapelemeként is. Fontos vezetői feladat az elvégzett munkáért járó követelés megfogalmazása, számlába állítása. Az oktatás célja a fenti tevékenységekhez szükséges alapismeretek átadása. A tárgyat a számlázási ismeretek összefoglalása zárja.

Ajánlott irodalom:

IDŐBELI ORGANIZÁCIÓ

32/V/8

Cél, program: Az *időbeli organizáció* c. modulon belül a cél a főiskolai és egyetemi tanulmányok során megszerzett tudás felfrissítése, rendszerezése, széles körű összefüggések feltárása a részletek tárgyalása nélkül. Alapvetőnek tartjuk a komplett építési folyamat időbeli tervezhetőségének kihangsúlyozását, adott fázisokban a megismert technikák közül az adekvát megoldás kiválasztását, a már rendelkezésre álló információk alapján, a felhasználói kör igényeinek megfelelően. Gyakorlati feladatok megoldásával az újonnan feltárt összefüggések alkalmazását és alkalmazhatóságát ismertetjük meg a hallgatókkal. A hatékonyság növelésének és az új technológiák alkalmazásának a feltétele a gépesítés. Az építőmester-jelölt ismerje az *építőipari kisgépeket*, a teljesítmény és időarányos gépeket. Legyen tisztában a telepítési tervekkel, a korlátozó feltételekkel, az üzembe helyezési eljárásokkal, az üzemeltetési feladatokkal. Adott esetben tudjon a konkrét feladatra alkalmas gépeket kiválasztani. Ismerje a gépek törzskönyveit, a gépüzemnaplókat, és jelentőségük tudatában kezelje azokat.

Ajánlott irodalom:

JOGI ALAPISMERETEK

24/V/6

Cél, program: Cél a vállalkozás működéséhez, tevékenységéhez, kötelezettségvállalásaihoz kapcsolódó jogi alapismeretek megszerzése, az építési tevékenységgel kapcsolatos jogszabályok általános ismerete. Külön hangsúlyt kapnak a gazdálkodó szervezetek jogállásával, szerződéskötéseivel kapcsolatos, ill. munkajogi kérdések. Ismertetjük az építési tevékenységgel szorosan összefüggő törvényeket is. Az építőipari projektek megvalósításában fokozatosan növekvő szerepet kapnak az adott létesítmény létrehozására alakuló egyszeri társaságok. Az ARGE-céltársulások modul célja ezen társaságok szervezeti felépítésének és működésének, formáinak és funkcióinak megismertetése a megalakulástól a feloszlásig. Kívánatos, hogy a hallgatók el tudjanak igazodni a mind gyakrabban létrejövő ARGE-ok rendszerében, ismerjék a résztvevőként rájuk háruló jogokat és kötelességeket.

Ajánlott irodalom:

PROJEKTMENEDZSMENT

28/V/7

Cél, program: A tárgy célja a projektmenedzsment fogalmának, tárgykörének ismertetésén túl a teljes beruházási folyamat áttekintése, elemzése. A beruházási folyamat egyes fázisaiban az építőmester konkrét irányítási, szervezési és ellenőrzési feladatainak részletes tárgyalása, a rendelkezésre álló eszközök, módszerek megismerése.

Ajánlott irodalom: HAJDU MIKLÓS – KLAFSZKY EMIL: *Hálós tervezési technikák az építések tervezésében és irányításában*. Műegyetemi Kiadó, Budapest, 1994.

SZAKDOLGOZAT

4/A/10

Cél, program: A 4 félév során tanultak szintézise egy 50–60 oldal terjedelmű szakdolgozatban, konzulensek segítségével, egy az ajánlott témák közül tetszőlegesen választott konkrét feladaton keresztül bemutatva. Megadott szakdolgozat témák típusai: „A”: *Ajánlatadás, építés-előkészítés* | „B”: *Megvalósult munka kiértékelése* | „C”: *Építési anyag, szerkezet, technológia alkalmazása* | „D”: *Üzleti terv (pl. eladási célú építés saját vállalkozásban)* | „E”: *Projektmenedzsment*

TALAJMECHANIKA, ALAPOZÁS, MÉLYÉPÍTÉS**28/V/7**

Cél, program: A jövőző építőmesternek fel kell ismernie és tudnia kell kezelni az építmények létesítésével és fenntartásával kapcsolatos *geotechnikai* problémákat. Ismernie kell a különböző *alapozási módokat*, azok célszerű alkalmazási területeit. Biztonságosan és gazdaságosan kell kialakítani a térszín alatti munkatereket. Legyen képes kisebb forgalmú utak pályaszerkezetének meghatározására és ezen *utak*, valamint *térburkolatok* szakszerű megépítésére.

Ajánlott irodalom: RÓZSA LÁSZLÓ: *Alapozás kézikönyv*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977. / FARKAS JÓZSEF: *Alapozás*. BME Kiadó, Budapest, 1992.

TARTÓSZERKEZETEK**28/V/7**

Cél, program: Az egyetemi vagy főiskolai diplomával rendelkező építőipari szakemberek a legtöbb szerkezetet már gyakorlatból ismerik. Képzésünk feladata, hogy a modellfelyvétel a kivitelezés miatti esetleges modell-átalakítás és ezek esetleges következményei tudatosodjanak a hallgatókban. Felhasználható ismeretanyaguk legyen a tervek esetleges hibáinak kijavítására vagy jobb megoldások alkalmazására. Ismerjék a kész szerkezetek vizsgálatának módjait, a tartószerkezeti hibákból tudjanak következtetéseket levonni. A *műtárgyépítés* modulban a korábban tárgyalt alapelveknek megfelelően néhány nagy műtárgy felszerkezetének és alapozásának különleges problémáit érintjük. Rámutatunk az elvi, főként dinamikai sajátosságokra.

Ajánlott irodalom: *Mézői építmények és szerkezetek tervezése*. Szerkesztette Kollár Lajos. Akadémia Kiadó, Budapest, 2000.

VÁLLALATI GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK I.**24/V/8**

Cél, program: A tantárgy oktatásának célja, hogy a leendő építőmester (és egyben vállalkozó) a pénzügyi, számviteli és üzemgazdasági alapfogalmakat, számítási eljárásokat olyan mértékben megismerje, hogy azokat felhasználva vagy más, az adott szakterület által szolgáltatott számszerű adatok és egyéb információk alapján a vállalatra valamint az egyes vállalkozásokra vonatkozó döntések meghozatalára és a döntések következményeinek meglátására, felmérésére képes legyen.

VÁLLALATI GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK II.**28/V/7**

Cél, program: A tantárgy oktatásának célja az, hogy a leendő építőmester (s egyben vállalkozó) a pénzügyi, számviteli és üzemgazdasági alapfogalmakat, számítási eljárásokat olyan mértékben megismerje, hogy azokat felhasználva vagy más, az adott szakterület által szolgáltatott számszerű adatok és egyéb információk alapján a vállalatra valamint az egyes vállalkozásokra vonatkozó döntések meghozatalára és a döntések következményeinek meglátására, felmérésére képes legyen.

Az építőmester-jelöltnek ismernie kell a *marketinget* mint vezetési szemlélet módot és eszközrendszert. Fontos a „marketingmix” alapelveinek ismerete, az átfogóbban értelmezett „6P” összefüggés-rendszere, a marketingstratégiák kidolgozásának módja, a „PR”, a konkurens analízis, az önértékelés és a reklámfogások ismerete és alkalmazása.

Ajánlott irodalom: *Példatár és feladatgyűjtemény a „Könyvviteli alapismertek” c. tankönyvhöz*. Perfekt Kiadó, Budapest, 1993. / BARICZ REZSŐ – RÓTH JÓZSEF: *Könyvvitel*. Aula Kiadó, Budapest, 1997. / BARICZ REZSŐ: *Mérleg*. Aula Kiadó, Budapest, 1997. / BÉHM IMRE: *Pénzügyi ügyintézők kézikönyve*. NOVORG Kiadó, Budapest, 1992. / CSIKÓS – JUHÁSZ – KERTÉSZ: *Operatív controlling I. Költség- és teljesítmény-controlling*. NOVORG Kiadó, Budapest, 1993. / CSIKÓS – JUHÁSZ – PAPP: *Operatív controlling II. Beruházás- és projekt-controlling*. NOVORG Kiadó, Budapest, 1993. / CSIKÓS – JUHÁSZ: *Operatív controlling III. Pénzügyi controlling*. NOVORG Kiadó, Budapest, 1993. / HORVÁTH & PARTNER: *Controlling. Út egy hatékony controlling rendszerhez*. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 1997. / VARSÁNYI JUDIT – VIRÁG MIKLÓS: *Cégstratégiák piaci, pénzügyi megalapozása*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1997.

VÁLLALKOZÁSVEZETÉS**36/F/8**

Cél, program: A tárgy vállalkozásfilozófiai kérdéseket tárgyal. Fokozott hangsúllyal kerülnek elemzésre az építőipari tevékenység specifikumából fakadó feladatok a vállalkozási akarat megjelenésétől az akarat keresztülviteléig. Az anyag ismeretében a hallgatók alkalmasak lesznek építőipari vállalkozás szervezeti kereteinek kiépítésére és annak működtetésére, ill. szükség esetén a rendelkezésre álló szervezet átalakítására. Különböző vállalkozási formák lehetőségeinek ismerete segítséget nyújt a hallgatóknak saját vállalkozásuk adekvát szervezeti formájának kialakításához. Az építőipari kivitelezése vonatkozó hazai és nemzetközi szabványok, műszaki előírások áttekintése. Az ISO 9000-9004 szabványsorozat alkalmazása az építőipari *minőségirányításban*. A teljes körű minőségbiztosítás (TQM) alapelveinek megismerése. Ismertetésre kerül az *üzleti etika* fogalma és szerepe a gazdasági életben. Tisztességes verseny szerepe az építőipar öntisztulási folyamatában, ill. a mindennapi tevékenység során. Évosz Etikai Kódex, a Versenyhivatal szerepe.

Ajánlott irodalom: Mathias Blumer: *Bauführung*. Baufachverlag AG., Zürich, 1988. / Ernst Ruosch: *Projektmanagement im Bauwesen*. Baufachverlag AG., 1991. / Max Schweizer: *Kaufnännische Führung der*

Cél, program: A résztvevők megismerik a *stressz* fogalmát, okait és következményeit; átfogó ismereteket szereznek a stressz megelőzésének módjáról és a kialakult állapot kezeléséről is. A vezetői munka folyamatának elemzésével, majd saját munkavégzési módszerük megismerésével és az egyéni munkavégzési technika elsajátításával birtokába jutnak egy korszerű, a hatékony munkavégzést elősegítő rendszernek. A résztvevők ismereteket szereznek az emberi információ-felfogás, -feldolgozás módjairól. Megismerkednek a feladatok rendszerezésének, a módszeres feladatmegoldás folyamatának lépéseivel. Felhasználják az egyéni és a csoportmunka lehetőségeit, *vezetés-módszertani* tréningen vesznek részt. A *vezetői magatartás* modulban megismerik az alapvető személyiségi jellemvonásokat. (pl. kolerikus, melankolikus stb.) A Blake–Mouton-teszt kitöltésével a saját vezetői személyiségéről kap képet. Az általa irányított csoport vezetésénél a vezető központi feladatait ellátja, a feladatokat egyértelműen meghatározza, a célokat közvetíti, motivál és mindenki számára elviselhető munkahelyi légkört teremt. A *kommunikáció* c. modulban megismerik a kommunikáció modelljén keresztül a kommunikáció alaptörvényeit. A munkahelyi, alárendeltségi kapcsolatokban tudatosan alkalmazza az „én-üzenet” praktikáit, műszaki tárgyalásokat készít elő, vezet le és értékeli. Ismeri a kritikai beszélgetés viselkedési szabályait.

Ajánlott irodalom: V. BIRKENBIHL: *Stroh im Kopf*. 1992. / TH. WEBER: *Von einem, der Anszog dass führen zu Lehrnen*. / R.F. MAGER: *Lehrnziele und Unterricht 1*. 1992. / R.F. MAGER: *Lehrnziele und Unterricht 2*. 1994. / G. VOLLNER – G. HOBERG: *Lernen Behalten-Anwenden*. 1996.